

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 38, 2023

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1737](#) 12-12-2023

Niet voldoen aan verplichting Leerplichtwet 1969 door vader.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1700](#) 12-12-2023

Shredderzaak.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1695](#) 05-12-2023

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1697](#) 05-12-2023

Mocht het hof het vonnis bevestigen als het stempelvonnis van de politierechter geen bewijsmiddelen vermeldt, terwijl er wel een gedetailleerd schriftelijk vonnis bestaat, en er in hoger beroep geen verweer is gevoerd tegen de ontnemingsvordering?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1696](#) 05-12-2023

Is er sprake van een overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 EVRM en de fundamentele vrijheden?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1698](#) 05-12-2023

Kan een mondeling vonnis zonder vermelding van bewijsmiddelen bevestigd worden in hoger beroep, wanneer de verdediging vrijspraak heeft bepleit vanwege dit gebrek?

RECHTSPRAAK

Shredderzaak.

Shredderzaak.

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie doodslag en medeplegen van een lijk verbergen met het oogmerk om het feit en de oorzaak van het overlijden te verhelen is bewezen verklaard, over het gebruik voor het bewijs door het hof van door de verdachte op 27 september 2018 en 16 oktober 2018 tegenover een niet als zodanig herkenbare opsporingsambtenaar afgelegde verklaringen en over de bewezenverklaring voor zover die inhoudt dat de verdachte een lijk heeft ‘verborgen (gehouden)’.

Ten aanzien van de eerstgenoemde klacht heeft het hof overwogen dat de verdediging in hoger beroep aangevoerd heeft dat in deze zaak in het WOD-traject de zogenoemde ‘Mr. Big’-methode is toegepast. Het hof heeft geoordeeld dat in deze zaak geen sprake is geweest van een methode die zonder meer kwalificeert als de ‘Mr. Big’-methode, maar dat het traject wel kenmerken daarvan vertoont en dat het hof daarom de toelaatbaarheid van de inzet van het WOD-traject en de vraag of inbreuk is gemaakt op de verklaringsvrijheid van de verdachte zal beoordelen aan de hand van het toetsingskader dat is geschetst in ECLI:NL:HR:2019:1982 en ECLI:NL:HR:2019:1983.

De Hoge Raad overweegt dat artikel 29 Sv en artikel 126j lid 1 Sv van belang zijn en haalt deze samen met rechtsoverwegingen 5.2.1 en 5.4 tot en met 5.8 uit genoemde arrest aan. De Hoge Raad overweegt dat deze overwegingen, in het bijzonder waar het gaat om de in artikel 29 lid 1 Sv tot uitdrukking gebrachte en in artikel 6 lid 1 EVRM besloten liggende verklaringsvrijheid, tevens van belang zijn in gevallen als de onderhavige, die hierdoor worden gekenmerkt dat door een of meer opsporingsambtenaren, zonder dat kenbaar is dat zij als zodanig optreden, binnen het verband van een gefingeerde criminele organisatie het vertrouwen van een niet-gedetineerde verdachte wordt gewonnen, waarna hem in het kader van die organisatie voordelen in het vooruitzicht worden gesteld als hij een (bekennende) verklaring aflegt omtrent zijn betrokkenheid bij een bepaald strafbaar feit. Ook bij de uitvoering van zo een operatie bestaat immers het gevaar dat de verdachte feitelijk in een verhoorsituatie

terecht komt waarbij de waarborgen van een formeel verhoor door een politiefunctionaris ontbreken en verklaringen worden verkregen die in strijd met de verklaringsvrijheid van de verdachte zijn afgelegd.

Ook in deze gevallen moet daarom worden beoordeeld of de in het kader van zo een operatie door de verdachte afgelegde verklaring niet is verkregen in strijd met zijn verklaringsvrijheid. Voor die beoordeling of de verklaringsvrijheid van de verdachte in zo een geval is aangetast, is in het bijzonder van belang het verloop van het opsporingstraject, de eventueel reeds door de verdachte ingenomen proceshouding met betrekking tot de strafbare feiten waarvan hij wordt verdacht, de mate van (psychische) druk die in dat traject op de verdachte is uitgeoefend, de mate en de wijze van binnen dat traject toegepaste misleiding van de verdachte en de bemoeienis die opsporingsambtenaren hebben gehad met de inhoud van (wezenlijke onderdelen van) de door de verdachte afgelegde verklaring. Bij deze beoordeling is voorts van belang de duur en intensiteit van dat traject, de strekking en frequentie van de contacten met de verdachte zelf en de in het vooruitzicht gestelde positieve of negatieve consequenties als de verdachte wel of juist geen opheldering geeft over bepaalde zaken.

Bij deze beoordeling dient de rechter, naast het feitelijke optreden van de opsporingsambtenaren jegens de verdachte, tevens acht te slaan op de wettelijke grondslag waarop het optreden van de opsporingsambtenaren heeft plaatsgevonden, en in het geval dat het optreden is gebaseerd op een bevel tot het stelselmatig inwinnen van informatie als bedoeld in artikel 126j Sv, in het bijzonder op de inhoud van dat bevel waar het gaat om de wijze waarop aan dat bevel uitvoering wordt gegeven, alsmede de eventueel nader aan dat bevel verbonden voorwaarden die verband houden met het verkrijgen van een verklaring van de verdachte.

Teneinde de rechter in staat te stellen een en ander te kunnen beoordelen, is van groot belang dat hij inzicht heeft in het concrete verloop van de uitvoering van de opsporingsmethode en de interactie met de verdachte die daarbij heeft plaatsgevonden. Mede met het oog daarop is een voldoende nauwkeurige verslaglegging aangewezen, door naleving van de wettelijke eisen met betrekking tot de inhoud van het bevel waarop het optreden van opsporingsambtenaren berust alsook de in artikel 152 Sv bedoelde verplichting van de opsporingsambtenaar tot het opmaken van proces-verbaal en de in artikel 126aa Sv en artikel 149a Sv omschreven verplichtingen tot voeging van processtukken. Deze verslaglegging dient inzicht te geven in het verloop van de uitvoering van de opsporingsmethode over de gehele periode waarin deze is ingezet, en in het bijzonder een voldoende nauwkeurige weergave van de communicatie met de verdachte te omvatten. Naast verslaglegging door middel van verbalisering ligt het in de rede dat, voor zover dat bij de uitvoering van het opsporingstraject mogelijk is, die communicatie auditief of audiovisueel wordt geregistreerd. Voor die registratie is een bevel tot

het opnemen van vertrouwelijke communicatie, zoals bedoeld in art. 126l Sv, vereist.

De Hoge Raad overweegt dat indien de rechter oordeelt dat binnen het genoemde opsporingstraject verklaringen van de verdachte in strijd met zijn verklaringsvrijheid zijn afgelegd, daarop in de regel slechts uitsluiting van het bewijs van die verklaringen past.

Indien de rechter voor het bewijs wel gebruikmaakt van die verklaringen, moet hij motiveren waarom dit gebruik in het licht van genoemde beoordelingskader toelaatbaar is en dient hij voorts ervan blijk te geven – op grond van de concrete omstandigheden van het geval – zelfstandig de betrouwbaarheid van de verklaringen te hebben onderzocht. De rechter toetst dan ook voor het overige de rechtmatigheid van de wijze van opsporing jegens de verdachte, onder meer met betrekking tot de vraag of het optreden door de opsporingsambtenaren in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Voor de beoordeling of de verklaringen van de verdachte in strijd met zijn verklaringsvrijheid zijn afgelegd, kan de persoon van de verdachte, onder meer als het (kennelijk) gaat om een zogenoemd kwetsbare verdachte als bedoeld in artikel 28b lid 1 Sv, van belang zijn bij de beoordeling van de mate van druk die van de door een niet als zodanig kenbare opsporingsambtenaar ondernomen activiteiten ten aanzien van de verdachte kan zijn uitgegaan, en de mate waarin de handelingen en gedragingen van de opsporingsambtenaar tot de betreffende verklaringen van de verdachte hebben geleid (vgl. ECLI:NL:HR:2021:947, r.o. 3.3.2).

In de rechtspraak van het EHRM over artikel 6 EVRM en het daaruit voortvloeiende ‘privilege against self-incrimination’ komt tot uitdrukking dat er verschillende situaties zijn ‘which give rise to concerns as to improper compulsion in breach of Article 6’ en dat van zo’n situatie sprake is in het geval ‘where the authorities use subterfuge to elicit information that they were unable to obtain during questioning’ (ECLI:CE:ECHR:2016:0913JUD005054108, par. 267 (*Ibrahim e. a. /VK*); vgl. ook ECLI:CE:ECHR:2002:1105JUD004853999, par. 50 (*Allan/VK*), en ECLI:CE:ECHR:2009:0310JUD000437802 (*Bykov/Rusland*)). Het is aan de rechter om in een concreet geval, aan de hand van in het bijzonder de hiervoor onder 4.3.2 en 4.3.3 naar voren komende gezichtspunten, te beoordelen of de – aan een op artikel 126j Sv gebaseerde opsporingsmethode als in deze zaak toegepast tot op zekere hoogte inherente – misleiding van de verdachte heeft plaatsgevonden in een zodanige mate en binnen een zodanig kader dat de grenzen die bij de toepassing van enige vorm van ‘compulsion’ (dwang) en ‘subterfuge’ (misleiding) in acht moeten worden genomen, niet zijn overschreden.

De Hoge Raad overweegt dat als verklaringen van de verdachte in strijd met zijn verklaringsvrijheid zijn afgelegd, daarop in de regel slechts uitsluiting van het bewijs van die

verklaringen past. Het uitsluiten van die verklaringen van het gebruik voor het bewijs, is dan immers noodzakelijk om een schending van artikel 6 EVRM te voorkomen (vgl. ECLI:NL:HR:2020:1889, r.o. 2.4.1).

Ook voor het genoemde onderzoek naar de betrouwbaarheid van de verklaringen van de verdachte kan van belang zijn de mate van druk die van de door een niet als zodanig kenbare opsporingsambtenaar ondernomen activiteiten ten aanzien van de verdachte kan zijn uitgegaan, en de mate waarin de handelingen en gedragingen van de opsporingsambtenaar tot de betreffende verklaringen van de verdachte hebben geleid. In dat verband kan ook van belang zijn in hoeverre onderdelen van deze verklaring steun vinden in andere uitlatingen van de verdachte en in andere bewijsmiddelen.

De Hoge Raad overweegt dat de klacht onder meer opkomt tegen het oordeel van het hof over de verslaglegging van het WOD-traject. Het klaagt over het oordeel van het hof dat de omstandigheid dat de communicatie van de onder dekmantel werkende opsporingsambtenaren met de verdachte grotendeels niet auditief is opgenomen, niet in de weg staat aan het gebruik voor het bewijs van de verklaringen die de verdachte in dat traject heeft afgelegd.

De Hoge Raad overweegt dat het hof vastgesteld heeft dat de niet als zodanig herkenbare opsporingsambtenaren van ieder contactmoment – in persoon, telefonisch of via WhatsApp – een proces-verbaal hebben opgesteld waarin een beschrijving is opgenomen van wat met de verdachte en/of zijn partner is besproken en ondernomen. In dit verband heeft het hof vastgesteld dat van iedere inzet, ook van bijvoorbeeld het versturen van een WhatsApp-bericht van sociale aard, in processen-verbaal de opdrachten van de begeleiders en de bevindingen van de opsporingsambtenaren zijn vastgelegd, en dat een uitdraai van de gewisselde WhatsApp-berichten zich in het dossier bevindt. Verder heeft het hof vastgesteld dat de drie ontmoetingen waarbij de verdachte heeft gesproken over zijn betrokkenheid bij de dood van het slachtoffer en het wegmaken van diens lijk (op 27 september 2018, 16 oktober 2018 en 24 januari 2019) auditief zijn opgenomen en dat deze gesprekken woordelijk zijn uitgewerkt in processen-verbaal. Het hof heeft deze geluidsopnamen beluisterd. Uit de stukken volgt verder dat de bij het WOD-traject betrokken opsporingsambtenaren A -4083, A -4084, A -4156, A -4130, A -4165 en A -4180 en hun begeleiders B-2784, B-2785 en B-2844 in aanwezigheid van de raadsman van de verdachte als getuige zijn gehoord bij de rechter-commissaris. Het hof heeft overwogen dat dit alles inzicht geeft in het begin van het traject, het tot stand komen van het contact, de toegepaste misleiding, de onderlinge communicatie, de sfeer en dynamiek tijdens het onderlinge contact en tijdens de ontmoetingen, en in het handelen en de uitlatingen van de verdachte en de omstandigheden waaronder deze handelingen en uitlatingen hebben plaatsgevonden.

Het hof heeft daarmee als zijn – niet onbegrijpelijke – oordeel tot uitdrukking gebracht dat sprake is van een voldoende nauwkeurige verslaglegging van het WOD-traject die inzicht geeft in het concrete verloop van de uitvoering van de opsporingsmethode over de gehele periode waarin deze is ingezet en de interactie en de communicatie met de verdachte die daarbij hebben plaatsgevonden. Daarin ligt besloten dat het hof in staat is geweest om de rechtmatigheid van het WOD-traject – in het bijzonder in verband met de verklaringsvrijheid van de verdachte – te beoordelen, en dat de omstandigheid dat alleen de gesprekken van 27 september 2018, 16 oktober 2018 en 24 januari 2019 auditief zijn opgenomen niet in de weg staat aan het gebruik voor het bewijs van de verklaringen die de verdachte op 27 september 2018 en 16 oktober 2018 in dat traject heeft afgelegd. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel, in het licht van hetgeen is overwogen, geen blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is.

De Hoge Raad overweegt dat de klacht verder klaagt over het gebruik voor het bewijs door het hof van door de verdachte op 27 september 2018 en 16 oktober 2018 tegenover een niet als zodanig herkenbare opsporingsambtenaar afgelegde verklaringen. Het voert daartoe onder meer aan dat die verklaringen in een verhoorsituatie en in strijd met de verklaringsvrijheid van de verdachte zijn afgelegd.

De Hoge Raad overweegt daarover dat het hof in het kader van de beantwoording van de vraag of – bij de toepassing van het op grond van artikel 126j Sv uitgevoerde WOD-traject – de verklaringen van de verdachte in strijd met zijn verklaringsvrijheid zijn verkregen, onder meer aandacht besteed heeft aan de volgende gezichtspunten.

Over de persoon van de verdachte heeft het hof onder meer vastgesteld dat de verdachte geen geïsoleerd bestaan leidde, dat het door de verdediging geschetste beeld dat de verdachte een ernstig verslaafde man was of grote problemen met afkicken had niet uit de onderzoeksbevindingen volgt en dat ook niet is gebleken van dusdanig ernstige gezondheidsproblemen bij de verdachte dat hij daardoor als kwetsbaar zou moeten worden aangemerkt. De Hoge Raad oordeelt dat daarin als – niet onbegrijpelijk – oordeel besloten ligt dat de verdachte geen kwetsbare verdachte is zoals weergegeven.

Over de relatie tussen de verdachte en de undercoveragenten A -4084 en A -4083 heeft het hof vastgesteld dat in de periode tussen 27 oktober 2017 en 26 februari 2019 diverse sociale contacten hebben plaatsgevonden tussen de verdachte en zijn vriendin, vaak op of in de buurt van hun woonboot, waarbij de beide undercoveragenten zich als stel presenteerden. In die contacten kwamen ook financiële onderwerpen aan de orde. Het hof heeft geoordeeld dat niet is gebleken dat de verdachte financieel afhankelijk was van A -4083 op het moment dat hij zijn verklaringen van 27 september 2018 en 16 oktober 2018 aflegde. Dat oordeel is niet

onbegrijpelijk, in aanmerking genomen dat het hof heeft vastgesteld dat niet is gebleken van concrete plannen van de verdachte met betrekking tot het opzetten van een horecaonderneming in Cambodja na maart/april 2018 en ook niet van enige door A -4083 en/of A -4084 gedane toezegging met betrekking tot de financiering hiervan. Verder heeft het hof overwogen dat de verdachte niet de indruk heeft gegeven A -4083 als zijn 'baas' te zien, dat niet is gebleken dat A -4083 aan de verdachte heeft toegezegd dat hij in Portugal veel geld zou gaan verdienen, en dat een trip naar Portugal in ieder geval niet concreet was vóór 20 januari 2019. Het hof heeft verder overwogen dat niet is gebleken dat A -4083 de verdachte financieel isoleerde. Uit de vaststellingen van het hof blijkt in dat verband dat de verdachte slechts enkele bescheiden geldbedragen van A -4083 heeft ontvangen. De Hoge Raad oordeelt dat hierin – als niet onbegrijpelijk oordeel – besloten ligt dat niet sprake was van in het vooruitzicht gestelde financiële consequenties die afbreuk deden aan de verklaringsvrijheid van de verdachte. Ook het oordeel van het hof dat niet geloofwaardig is dat de verdachte ervan uitging met een 'keiharde crimineel' van doen te hebben, is niet onbegrijpelijk.

Over de vraag of de verdachte feitelijk is gebracht tot verklaringen die niet zijn te beschouwen als spontane en niet door inhoudelijke bemoeienis van de undercoveragenten gekleurde uitspraken, geldt dat het hof overwogen heeft dat de verdachte op 21 september 2018 aan een derde undercoveragent 'A -4156' uit zichzelf heeft verklaard dat hij een keer naar Kreta heeft moeten vluchten voor 'iets waarvoor hij TBS zou kunnen krijgen'. Het hof heeft geoordeeld dat de verdachte daarbij weliswaar is misleid, maar dat 'A -4156' geen enkele druk op de verdachte heeft uitgeoefend om dit verhaal te vertellen.

Verder heeft het hof vastgesteld dat 'A -4083' naar aanleiding hiervan op 27 september 2018 vragen heeft gesteld waarna de verdachte zijn verhaal heeft gedaan en 'A -4083' voornamelijk reageerde op wat de verdachte toen verklaarde. 'A -4083' heeft op 16 oktober 2018 verschillende (verdiepende) vragen gesteld over 'die knakker die koud gemaakt is'. Het hof heeft – mede door het beluisteren van de geluidsopnamen – vastgesteld dat in beide gesprekken niet is gebleken van enige door 'A -4083' uitgeoefende druk of van enige door hem gestelde voorwaarde en geoordeeld dat geen sprake is geweest van een onacceptabele wijze van sturen of een ongeoorloofde bemoeienis met de inhoud van de verklaring van de verdachte. Uit de gesprekken heeft het hof afgeleid dat de verdachte op 27 september 2018 en 16 oktober 2018 zelf ervoor heeft gekozen zijn verhaal te delen met 'A -4083', die aangaf dat hij problemen met de politie wilde vermijden.

Mede op grond daarvan heeft het hof geoordeeld dat de verdachte bij de gesprekken van 27 september 2018 en 16 oktober 2018 is gaan verklaren door een toelaatbare mate van misleiding, zonder dat daarbij enige druk op de verdachte is gelegd om een bekentenis af te leggen. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel geen blijk geeft van een onjuiste

rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is. Dat wordt niet anders door de duur van het onderhouden van de (sociale) contacten tijdens het gehele WOD-traject. Verder blijkt in dat verband uit de beoordeling van het hof dat het ten aanzien van het latere gesprek met 'A -4083' op 24 januari 2019 de mate van sturing onacceptabel vond, zodat het die verklaring van het bewijs heeft uitgesloten. De Hoge Raad oordeelt dat de op dit alles gebaseerde conclusie van het hof dat de door de verdachte afgelegde verklaringen die het voor het bewijs heeft gebruikt, niet zijn verkregen in strijd met de verklaringsvrijheid van de verdachte, geen blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is.

Aansluitend heeft het hof ervan blijk gegeven de betrouwbaarheid van die verklaringen van de verdachte te hebben onderzocht in samenhang met het overige bewijsmateriaal en in het licht van de betwisting van die verklaringen door de verdachte. Het hof heeft in dat verband allereerst overwogen waarom het ervan overtuigd is dat de verdachte in deze verklaringen 'het werkelijke verhaal' heeft verteld en dat dit dus – anders dan door en namens de verdachte naar voren is gebracht – geen verzonnen 'broodje aap'-verhaal is. Het hof heeft daarbij ook acht geslagen op het WhatsApp-gesprek tussen de verdachte en 'A -4083' van 17 oktober 2018 en de opgenomen vertrouwelijke communicatie van 27 september 2018 en 17 oktober 2018 tussen de verdachte en zijn vriendin. Voorts heeft het hof verankering van verschillende elementen uit de verklaringen van de verdachte gevonden in objectieve onderzoeksbevindingen in het dossier op grond waarvan het hof heeft geconcludeerd dat wat de verdachte aan 'A -4156' en met name 'A -4083' heeft verteld 'aantoonbaar juist' is gebleken. Daarnaast heeft het hof steun gevonden voor deze verklaringen in ander bewijs, te weten de verklaring van de getuige [10] over het naar het buitenland brengen van de telefoon van het slachtoffer en wat is komen vast te staan over het drugstransport van 31 december 2001. De Hoge Raad oordeelt dat het hierop steunende oordeel van het hof dat de verklaringen van de verdachte betrouwbaar zijn en dus voor het bewijs kunnen worden gebruikt, – mede gelet op wat is vooropgesteld – niet onbegrijpelijk is.

Ten aanzien van laatstgenoemde klacht overweegt de Hoge Raad dat de tenlastelegging toegesneden is op artikel 151 Sr en dat daarom aangenomen moet worden dat het in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende begrip 'verbergen' gebruikt is in de betekenis die dat begrip heeft in die bepaling. De Hoge Raad haalt artikel 151 Sr aan en overweegt dat de bepaling een opsomming bevat van de mogelijke, wettige en niet wettige, feitelijke gedragingen waarmee het behoud van het lijk als bewijsmateriaal wordt verhinderd, welke gedragingen elkaar niet steeds hoeven uit te sluiten en uit uiteenlopende handelingen kunnen bestaan (vgl. ECLI:NL:HR:2012:BR2841). Het 'verbergen' van een lijk als bedoeld in die bepaling ziet ook op het 'verborgen houden' daarvan (vgl. ECLI:NL:HR:2018:321). Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte samen met een ander het lichaam van het slachtoffer heeft

begraven en met beton heeft afgedekt, het na ongeveer twee maanden weer heeft opgegraven, het vervolgens door een shredder heeft gehaald en de resten op een bollenveld heeft uitgestrooid. Het hof heeft verder vastgesteld dat de resten van het lichaam van het slachtoffer niet zijn gevonden. Het daarop gebaseerde oordeel van het hof dat de verdachte samen met een ander een lijk heeft ‘verborgen’ als bedoeld in artikel 151 Sr geeft – mede in het licht van wat onder 5.2.3 is vooropgesteld – niet blijkt van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is.

J.H.J. Verbaan, december 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1700

Zaaknummer: 22/02728

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma, A.L.J. van Strien, T. Kooijmans en T.B. Trotman

Advocaten: R.J. Baumgardt en S. van den Akker

Wetsartikelen: 287 Sr, 151 Sr, 126j Sv en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Niet voldoen aan verplichting Leerplichtwet 1969 door vader.

Niet voldoen aan verplichting Leerplichtwet 1969 door vader.

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie als persoon, bedoeld in artikel 2 lid 1 Leerplichtwet 1969 (Lpw) de in artikel 4a van die wet opgelegde verplichting niet nakomen is bewezen verklaard, over de bewezenverklaring van het ten laste gelegde voor zover het hof heeft bewezen verklaard dat de verdachte 'niet aan zijn verplichting heeft voldaan'.

Bij de stukken bevindt zich een e-mail van de raadvrouw van 19 oktober 2021, gericht aan het hof, met daarbij gevoegd een aantal stukken, waaronder een plan van aanpak jeugdreclassering van 8 juni 2020 met betrekking tot betrokkene, de zoon van de verdachte. Dit plan van aanpak houdt onder meer in dat betrokkene in maart 2018 gestopt is met school. Hij gaf zelf aan dat zijn hoofd te vol zat door de problemen in de gezinssituatie waardoor hij zich niet kon concentreren en niets opnam in de les. Na overleg met de leerplichtambtenaar en de praktijkondersteuner van de huisarts heeft hij ontheffing van de leerplichtwet gekregen.

'(...)

Dagbesteding/onderwijs/vrije tijd: betrokkene zijn hoofd zit zo vol dat hij niet in staat is om onderwijs of een andere vorm van dagbesteding te volgen.

(...)

Doel: betrokkene gaat weer naar school of heeft een andere vorm van dagbesteding.

Wie doet wat, wanneer: betrokkene gaat hierover in gesprek met [3] en de jeugdreclasserder. Dit wordt ingezet als betrokkene er toe in staat is.

Wanneer gerealiseerd: Einde jeugdreclasseringsmaatregel.

Resultaat: Niet behaald.

Voortgang op doel: Dit doel vraagt de volledige proeftijd om te onderzoeken wat voor betrokkene mogelijk is op het gebied van onderwijs, werk en/of een vorm van dagbesteding. Door middel van gesprekken met de [3] en de jeugdreclasseerder is en wordt hierop ingezoomd. Het is en blijft lastig om ergens naartoe te werken omdat betrokkene zelf niet weet wat hij wil of niet wil. Zijn hoofd blijft vol zitten met het zorg dragen voor zijn vader en zijn broertjes. Betrokkene lijkt hierdoor stil te staan in zijn eigen ontwikkeling.’

Bij de hiervoor genoemde e-mail van de raadvrouw is verder een verklaring gevoegd van betrokkene van 18 oktober 2021. Deze verklaring houdt in dat hij op eigen initiatief naar zijn vader is vertrokken. Hij is daar ook altijd vrij geweest om te gaan en staan waar hij wilde, had op elk moment (als dat zijn wens geweest zou zijn) terug kunnen keren naar Nederland. Dat hij zijn schoolgang beëindigd heeft wegens persoonlijke omstandigheden. Zijn vader wilde hem graag op school hebben, maar hij, noch enige andere instantie (Jeugdzorg, Jeugdreclassering, etc.) heeft dat doel ooit weten te bereiken. Hij is tot op vandaag de dag een van de weinige die hem nog onderricht.

Het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep houdt onder meer in dat de voorzitter mededeelt dat het hof gisteren per e-mail stukken heeft ontvangen van de raadvrouw.

De raadvrouw voert het woord tot verdediging.

‘Het gaat om een bijzondere situatie, nu het ouderlijk gezag van de zoon bij de moeder ligt. Uit de rapporten en de stukken van de huisarts blijkt dat het volgen van onderwijs door betrokkene van hem te veel is gevraagd. Het is niemand gelukt om hem naar school te sturen. Alleen de vader wordt daarvoor verantwoordelijk gehouden, gelet op artikel 2 lid 1 Lpw. Cliënt heeft zijn zoon altijd gemotiveerd om naar school te gaan. De verdediging meent dat sprake is van een situatie, zoals bedoeld in artikel 2 lid 2 Lpw. Ik verzoek u daarom cliënt vrij te spreken.’

De Hoge Raad overweegt dat artikel 2 lid 1 en 2 en artikel 4a lid 1 en 3 Lpw, zoals deze luiden ten tijde van het bewezen verklaarde feit, van belang zijn, haalt deze aan en overweegt dat mede in het licht van wat de raadvrouw – met een beroep op artikel 2 lid 2 Lpw en onder verwijzing naar stukken die zij op voorhand aan het hof had toegezonden – op de terechtzitting in hoger beroep naar voren heeft gebracht, de bewezenverklaring voor zover deze inhoudt dat de verdachte ‘niet aan zijn verplichting heeft voldaan’, niet toereikend gemotiveerd is.

J.H.J. Verbaan, december 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1737

Zaaknummer: 21/04572

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt en S. van den Akker

Wetsartikelen: 2 Lpw 1969 en 4 Lpw 1969

RECHTSPRAAK

Kan een mondeling vonnis zonder vermelding van bewijsmiddelen bevestigd worden in hoger beroep, wanneer de verdediging vrijspraak heeft bepleit vanwege dit gebrek?

Kan een mondeling vonnis zonder vermelding van bewijsmiddelen bevestigd worden in hoger beroep, wanneer de verdediging vrijspraak heeft bepleit vanwege dit gebrek?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat het hof – door bevestiging van het vonnis van de politierechter – ten aanzien van de bewezenverklaring van het ten laste gelegde in de zaak met parketnummer 03-147562-19 niet de inhoud van de gebruikte bewijsmiddelen heeft opgenomen in zijn uitspraak, terwijl het hof daartoe was gehouden omdat de raadsman van de verdachte in hoger beroep ten aanzien van deze feiten vrijspraak heeft bepleit.

De politierechter heeft in de zaak met parketnummer 03-147562-19 ten laste van de verdachte bewezen verklaard dat hij:

‘feit 2 subsidiair

in de periode van 5 september 2018 tot en met 19 september 2018 te Hapert, in de gemeente Bladel, in elk geval in Nederland, opzettelijk een caravan (merk Fendt, type Saphir, kenteken: [kenteken]), toebehorende aan [benadeelde 1], welk goed verdachte anders dan door misdrijf onder zich had, te weten als koper die niet het aankoopbedrag had voldaan, wederrechtelijk zich heeft toegeëigend;

feit 3 primair

op 19 september 2018, te Echt, in de gemeente Echt-Susteren, voorwerpen heeft overgedragen en/of omgezet door een caravan (merk Fendt, type Saphir, kenteken: [kenteken]), te verkopen aan “[A]”, terwijl hij wist dat die caravan geheel of gedeeltelijk afkomstig was uit enig misdrijf.’

De raadsman van de verdachte heeft bij de behandeling van de zaak in hoger beroep vrijspraak

bepleit ten aanzien van het ten laste gelegde in de zaak met parketnummer 03-147562-19. Het hof had het vonnis daarom alleen mogen bevestigen met de in artikel 423 lid 1 Sv bedoelde aanvulling van gronden, die bestaat uit de in de eerste volzin van artikel 359 lid 3 Sv bedoelde weergave van de inhoud van de bewijsmiddelen voor het in de zaak met parketnummer 03-147562-19 bewezen verklaarde (vgl. HR 6 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2026).

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, is het terecht voorgesteld.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1698

Zaaknummer: 22/00772

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en T.B. Trotman

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 423 Sv en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Is er sprake van een overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 EVRM en de fundamentele vrijheden?

Is er sprake van een overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 EVRM en de fundamentele vrijheden?

Het cassatiemiddel klaagt dat na de bij verstek gewezen uitspraak van het hof de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM en de fundamentele vrijheden is overschreden.

Van overschrijding van de redelijke termijn kan sprake zijn als op grond van artikel 366 Sv een verstekmededeling moet worden betekend (uitgereikt) en het openbaar ministerie bij die betekening niet de nodige voortvarendheid heeft betracht.

Van zo'n vertraging is in elk geval geen sprake:

a. als de verstekmededeling binnen een jaar na de uitspraak geldig is betekend

1. hetzij aan de verdachte in persoon,

2. hetzij op de wijze als is voorzien in artikel 588 lid 2 of lid 3 (oud) Sv of artikel 36e lid 2 of lid 3 Sv. Dan komt een vertraging die na de betekening is opgetreden, immers voor rekening van de verdachte omdat er redelijkerwijs van kan worden uitgegaan dat hij door die betekening op de hoogte is geraakt van de uitspraak.

b. als de verstekmededeling binnen een jaar na de uitspraak geldig is betekend op de wijze als is voorzien in artikel 588 lid 1 onder b sub 3° (oud) Sv of artikel 36e lid 2 onder b Sv (uitreiking aan de griffie dan wel aan de autoriteit van welke zij is uitgegaan om reden dat de verdachte niet als ingezetene is ingeschreven in de Basisregistratie Personen noch een feitelijke woon- of verblijfplaats van hem bekend is) en bovendien blijkt dat het openbaar ministerie vervolgens – naast de plaatsing van de verdachte in het opsporingsregister – minimaal eenmaal per jaar heeft geprobeerd de verstekmededeling alsnog te betekenen hetzij aan de verdachte in persoon hetzij overeenkomstig het bepaalde in artikel 588 lid 2 of lid 3 (oud) Sv of

artikel 36e lid 2 of lid 3 Sv (vgl. HR 17 juli 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, r.o. 3.19).

Het cassatiemiddel klaagt terecht dat niet blijkt dat binnen een jaar na de uitspraak van het arrest van het hof een verstekmededeling is betekend. In het licht van de opgelegde twee weken hechtenis, volstaat de Hoge Raad met het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden, en is er geen aanleiding om aan dat oordeel enig ander rechtsgevolg te verbinden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1696

Zaaknummer: 22/00223

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: K.T. Kan

Wetsartikelen: 366 Sv en 36e Sv

RECHTSPRAAK

Mocht het hof het vonnis bevestigen als het stempelvonnis van de politierechter geen bewijsmiddelen vermeldt, terwijl er wel een gedetailleerd schriftelijk vonnis bestaat, en er in hoger beroep geen verweer is gevoerd tegen de ontnemingsvordering?

Mocht het hof het vonnis bevestigen als het stempelvonnis van de politierechter geen bewijsmiddelen vermeldt, terwijl er wel een gedetailleerd schriftelijk vonnis bestaat, en er in hoger beroep geen verweer is gevoerd tegen de ontnemingsvordering?

Het cassatiemiddel klaagt dat de door het hof wat betreft de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel en de opgelegde betalingsverplichting bevestigde uitspraak van de politierechter niet de inhoud van de bewijsmiddelen of een verwijzing naar de bewijsmiddelen bevat waaraan de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel is ontleend, zodat het hof die uitspraak ten onrechte zonder aanvulling van gronden heeft bevestigd.

Op grond van artikel 367 Sv vindt op het rechtsgeding voor de politierechter onder meer titel IIIb van Boek IV van het Wetboek van Strafvordering – welke titel is genaamd ‘Strafvordering ter zake van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel’ en die de artikelen 511b-511i Sv bevat – overeenkomstige toepassing. Dit brengt met zich dat, als het mondeling vonnis van de politierechter naar aanleiding van een vordering tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel niet hoeft te worden aangetekend in het proces-verbaal van de terechtzitting en geen schriftelijk vonnis is geweest, op grond van artikel 378a lid 1 Sv kan worden volstaan met een door de politierechter gewaarmerkte aantekening van het mondeling vonnis (stempelvonnis). Als de politierechter alsnog een schriftelijk vonnis als bedoeld in artikel 379 lid 1 Sv wijst, moet worden aangenomen dat het stempelvonnis gelet op artikel 378a lid 5 in samenhang met artikel 378a lid 1 Sv komt te vervallen.

Het hof heeft de uitspraak van de politierechter wat betreft de schatting van het

wederrechtelijk verkregen voordeel en de opgelegde betalingsverplichting bevestigd. Gelet op wat eerder is vooropgesteld, heeft die bevestiging betrekking op het schriftelijk vonnis van de politierechter. Dat schriftelijk vonnis bevat een verwijzing naar bewijsmiddelen waaraan het op geld waardeerbaar wederrechtelijk verkregen voordeel is ontleend. Het cassatiemiddel, dat kennelijk tot uitgangspunt neemt dat de politierechter uitsluitend heeft voorzien in een stempelvonnis en dat de bevestiging door het hof op dat stempelvonnis zou zien, is daarom tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1697

Zaaknummer: 22/00764

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en T.B. Trotman

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 378a Sv, 379 Sv en 367 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

Het cassatiemiddel klaagt over de verbeurdverklaring van het in beslag genomen geldbedrag van € 1.940.

Onder 'het strafbare feit' en 'het feit' in artikel 33a lid 1 Sr moet telkens het bewezen verklaarde feit worden verstaan. Voor verbeurdverklaring is vereist dat een van de in artikel 33a lid 1 Sr genoemde gronden zich voordoet ten aanzien van het bewezen verklaarde feit. (Vgl. HR 7 januari 2020, ECLI:NL:HR:2020:9.)

In het door het hof zonder aanvulling van gronden bevestigde vonnis van de politierechter is in het midden gelaten op welke in artikel 33a lid 1 Sr genoemde grond of gronden het geldbedrag van € 1.940 voor verbeurdverklaring vatbaar is. Gelet op de feiten die ten laste van de verdachte zijn bewezen verklaard, te weten het opzettelijk aanwezig hebben van harddrugs, is de verbeurdverklaring niet toereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1695

Zaaknummer: 22/00218

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: B. Kizilocak

Wetsartikelen: 33a Sr